అనాథలు కావలెను

రూంలోకి పిలిచి జి.ఎమ్.గారు చెప్పిన విషయం విని అచ్యుతరావు అదేమంత పెద్ద విషయంగా భావించలేదు. ''ఎస్. సర్. అలాగే సార్. తప్పకుండా అరేంజ్‌చేస్తాను. ఈ విషయంలో మీరేం వర్రీకాకండి సర్'' అనేశాడు. తీరా ఆ రూంలో నుంచి తన సీటు దగ్గరకొచ్చి తీరిగ్గా ఆలోచించడం ప్రారంభించేకగానీ అందులో లోతుపాతులు అవగతం కాలేదు.

చేతివాచి చూసుకున్నాడు. పదీ పది కావొస్తోంది. అంటే సరిగ్గా రెండు గంటలకన్నా వ్యవధి లేదు. కనీసం రెండు వందలమంది కావాలి. ఇంత తక్కువ వ్యవధిలో అంతమందిని పోగుచెయ్యడం ఎలా?

తనేమీ రాజకీయ నాయకుడు కాడు. ఊళ్లో పలుకుబడిగల పెద్ద మనిషి అంతకన్నా కాడు.

ఒక పెద్ద సంస్థలో - దానికి ఈ పట్నంలోగల డివిజనల్ ఆఫీసులో ఒక మోస్తరు ఉద్యోగి. కానీ, ముందు నుంచి ఆఫీసులో సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలు, మీటింగులు మొదలయినవి ఏర్పాటు చేయడంలో ఉత్సాహం చూపించే తనమీద సహజంగానే ఈ బాధ్యత పెట్టేరు జి.ఎం.గారు. ఏ పనినయినా సమర్థవంతంగానూ, సజావుగానే చేయగలడనే ప్రతీతి తనకి వుంది. ఆ భరోసాతోనే ఇలాంటి పనులకు ఆఫీసరు తనని పురమాయిస్తూ వుంటారు.

తను కూడా తనకి ఆయన అప్పగించిన పనులు చాకచక్యంగా చేసిమెప్పు పొందేవాడు.

కానీ, ఇవాళ సంగతి వేరు. సరిగ్గా రెండు గంటల వ్యవధిలో దాదాపు రెండువందలమందిని ఆఫీసు ప్రాంగణంలోకి సమీకరించాలి.

అదీ ఎలాంటివారిని? సాదా సీదా జనాన్ని. అన్నదానం కోసం పనికొచ్చే మనుషుల్ని. అలాగని వికారంగానూ, రోగాలూ రొష్ఠులతోనూ ఏవగింపు కలిగించేవారిని తీసుకురాకూడదు. అది అధికారి శాసనం. దానికి తిరుగులేదు. ఉల్లంఘించే వీలులేదు.

జి.ఎం. తనని గదిలోకి పిలిచి ఆ విషయం స్పష్టంగా చెప్పనే చెప్పారు.

''మిష్టర్ రావ్.. జస్ట్ ఇప్పుడే హైదారాబాద్ నుండి ఛైర్మన్‌గారి మెసేజ్ చేరింది. మీటింగు ప్రిసైడ్ చేయడానికి వారు కార్లో బయల్దేరి వచ్చేస్తున్నారట. బయలుదేరేముందు ఈ మెసేజ్ మనకి పంపమని చెప్పి బయలుదేరారుట. ఇవాళ్టి ఫంక్షన్‌ని పురస్కరించుకుని కనీసం రెండువందలమంకి అన్నదానం చెయ్యాలిట. నీకు తెలుసుగా! ఆయన అదో రకం మనిషి. ధర్మచింతన, పాపభీతి హెచ్చు. జ్యోతిషాలు, దానాలు, ధర్మాలు ఇలాంటి చింతనలు జాస్తి. అంచేత ఆ అన్నదానం ఏర్పాట్లేవో నువ్వు చూడు.

వారొచ్చేసరికల్లా అన్నీ సిద్ధంగా వుండాలి. క్యాషియర్‌తో చెప్పేను. ఎంత అవసరమయినా ఆ డబ్బు తీసుకో. క్విక్.. ఇక ఇప్పటినుండి నువ్వా పనిలో వుండు. ఇక్కడ మీటింగ్ ఏర్పాట్లు మరెవరైనా

చూస్తాను. వెళ్లు'' అని తొందరచేశారు.

సరేనని తలూపి, తను బయటికి వచ్చెయ్యబోతూ వుంటే మళ్లీ వెనక్కి పిల్చి చెప్పారు.

''ఆ...చూడు.. బైదిబై.. మరో విషయం అన్నదానం చేస్తున్నామంటే బొత్తిగా అలగా జనం వచ్చేసి నానాహంగామా చేస్తారేమో. ఆ అల్లరీ ఆగం నేను భరించలేను. ఐ కాంట్ టాలరేట్. అంచేత మరీ ముష్టివాళ్లనీ, కుష్టువాళ్లనీ పోగుచెయ్యకు. జాగ్రత్త.. నాకు రోత. కాస్త ఫరవాలేదనిపించే పేదవాళ్లని చూడు. ఇంక నువ్వు వెళ్లి పనిచూడు''

అన్నదానం చెయ్యాలి. అనాథలే కావాలి. కానీ అసహ్యంగానూ, దరిద్రంగానూ రోత కలిగించేలా వుండకూడదు. భేష్ బాగుంది. అన్నదానం మహాదానమే కానీ అది స్వీకరించేందుకూ అర్హతలుండాలన్నమాట. ఈ సమస్య ఎలా పరిష్కరించాలో తెలియక అచ్యుతరావు కాసేపు జుట్టు పీక్కున్నాడు.

నరాలు చిట్లిపోయేంత టెన్షన్. వ్యవధి చూస్తే ఎంతో లేదు. వచ్చేది నరసింహావతారానికి తమ్ముడు లాంటి ఛైర్మన్. ఏ మాత్రం పొరపాటు జరిగినా [illegible] పరువూ పోవడం ఖాయం. అచ్యుతరావు నుదుటి మీద దట్టంగా చెమట పట్టింది. అన్నదాన కార్యక్రమం సజావుగా జరక్కపోతే ఇంతకాలం కార్యదక్షుడిగా, సమర్థుడిగా పేరు తెచ్చుకొన్న తను అధికారి దృష్టిలో చులకనైపోక తప్పదు.

ఇక లాభంలేదు. కార్యరంగంలోకి దూకాల్సిందే. అవతల మీటింగ్ ఏర్పాట్లు చకచకా జరిగిపోతున్నాయి. షామియానాల వాళ్లొచ్చి షామియానాలు, కుర్చీలు వేసి వేదికనీ మైకుల్నీ ఏర్పాటు చేసున్నారు.

ఛైర్మన్‌గారు రావడమే తరువాయి మీటింగ్ మొదలవుతుంది. ఇటీవల సుమారు లక్షన్నర ఖర్చుచేసి ఏర్పాటు చేసిన కంప్యూటర్ కొత్త యూనిట్ ఛైర్మన్ గారు స్వహస్తాలతో ప్రారంభిస్తారు. మీటింగ్ పూర్తయ్యేక సుమారు పన్నెండున్నర ప్రాంతంలో అన్నదాన కార్యక్రమం జరగాలి.

అచ్యుతరావుకి ఛైర్మన్ మీద పీకలవరకు కోపం ముంచుకొచ్చింది. అన్నదానం చేయాలనే ధార్మిక దృష్టి మంచిదేకానీ- ఆ విషయం నాల్రోజుల ముందుగా చెప్పొద్దూ? సరిగ్గా ఎలెవెన్త్ అవర్‌లో పీకలమీదకి ముంచుకొచ్చేక కబురుచేస్తారా! అన్నదానం అంటే బడిపిల్లలకి చాక్లెట్లు పంచడంకాదు కదా. దానికి ముందు ఎంత తతంగం వుంది.

ఛైర్మన్‌గారి ధర్మబుద్ధి, చాదస్తం తననిప్పుడు ఇరకాటంలో పడేశాయి. జీ.ఎం.గారు కూడా ఇందులో సాధ్యాసాధ్యాల గురించి ఆలోచించకుండా ఆ భారం తన నెత్తిమీద పడేసి చేతులు దులుపుకున్నారు. చెయ్యక తప్పదు. ఆ చేసేదేదో మెరుపువేగంతో చెయ్యాలి. లేకపోతే అంతా రసాభాస కాక తప్పదు. అచ్యుతరావు వెంటనే తన సీట్‌లోంచి లేచాడు. అన్నదాన కార్యక్రమానికి ఎంతవుతుందో మనసులోనే అంచనా వేసుకుని క్యాషియర్ దగ్గర డబ్బు తీసుకున్నాడు. డ్రైవర్ని కేకేసి, ఆఫీసు జీపులో ఏర్పాట్ల కోసం పరుగులు ప్రారంభించేడు. జీపులో ముందుగా ఆ పట్నంలో కాస్త పేరున్న హోటల్‌కి వెళ్లేడు. ఓ రెండొందలమందికి సరిపడేలా, అన్నం, సాంబారు, కూర ఆర్డరు చేసి అడ్వాన్స్ పే చేసేడు. కాస్త ముందుగా ఆర్డరివ్వనందుకు హోటలు వాళ్లు ముందు కాస్త గునిసినా అచ్యుతరావు రిక్వెస్టుని వాళ్లు త్రోసిపుచ్చలేదు. ఈ సమస్య ఓ కొలిక్కి వచ్చింది. పన్నెండుకల్లా హోటల్‌వాళ్లు వేన్‌లో ఆహారపదార్థాలు ఆఫీసు దగ్గరకి పంపిస్తారు.

ఇక మిగిలిన [illegible] అన్నదానం కో[illegible] [illegible] కావాలి. అధునాత[illegible] [illegible]గ వైభవ్యంతో అందంగా నిర్మించబడిన తమ ఆఫీసు ప్రాంగణంలో ఓ మూల పెద్ద పెద్ద అధికారుల సమక్షంలో జరిగే అన్నదానానికి అనాథలు కావాలి. కుష్టురోగులూ, కునిష్టివాళ్ళూ కూడదు. రోగాలూ రొచ్చులూ, భరించలేం. అరుపులూ కేకలూ వల్లకాదు. అల్లరీ ఆగడం నిషేధం. డిసిప్లిన్డ్ అనాథలు కావాలి. అన్నదానపు వేడుకల్ని వీడియోలోను, రంగుల ఫోటోల్లోను భద్రం చేసేందుకు కాస్త కంటికి నదురుగా వుండే అనాథలు కావాలి. ఇరుపక్కలా పదునున్న కత్తి మెడమీద పడ్డట్టుగా వుంది అచ్యుతరావు పరిస్థితి.

హోటల్‌నుంచి అడ్రసులు వెతుక్కుని ఒకటి రెండు అనాథాలయాలకి వెళ్లాడు.

రెండు చోట్ల అతనికి దొరికిన సమాధానం ఒక్కటే. ''సారీ సర్! అన్నదానం చేయాలనుకుంటే రెండ్రోజులు ముందుగా రిజిస్టర్ చేయించుకోవాలి. నిత్యాన్నదాతల పేరుమీద ఇక్కడ రొటేషన్‌గా కొంత మందికి తిండిపెడుతూ వుంటాం. మీరీ విషయం కనీసం నిన్ననయినా చెప్పి వుండాల్సింది.

ఇప్పటికిప్పుడు రెండొందల మందిని పంపించమంటే మాకు సాధ్యంకాదు. సారీ... నగరంలోగల స్లమ్ ఏరియాస్‌లో ట్రైచేయండి.. దొరుకుతారేమో అదీ అనుమానమే. ఎందుకంటే అందరూ పనులమీద ఎక్కడెక్కడికో వెళ్లిపోయి వుంటారు.

మరో విషయం ఇవాళ విజయనగరంలో పి.ఎం. గారి ప్రోగ్రాం వుంది. పార్టీ వాళ్లు జనాలని ఉదయమే లారీలమీద తోలుకుపోయినట్టున్నారు'' వాళ్లు చెప్పింది విన్నాక అచ్యుతరావు మెదడు శూన్యమయిపోయింది ఏం చేయడానికీ పాలుపోలేదు.

అన్నదానానికి జనాలు దొరకడం మరీ ఇంత కష్టమా అనిపించి విస్తుపోయేడు.

ఏదయితే అదయిందని ముష్టివాళ్ల కోసం ప్రయత్నిస్తే, వాళ్లు కూడా అంతా ర్యాలీలమీదకి వెళ్లిపోయినట్టున్నారు. ఒకరో ఇద్దరో తప్ప కనిపించలేదు. ఓ రెండొందల మందిని కేకేసుకురమ్మన్నా వాళ్లు కూడా తీసుకురాగలిగేలా లేరు. వచ్చినా, జి.ఎం.గారి అంచనాలకి సరిపోరు. ఆ రోత, జుగుప్స వారు భరించలేరు. ఆ సంగతి తెగేసి చెప్పనే చెప్పారు.

అచ్యుతరావులో ఆందోళన అధికం కాసాగింది. కాళ్లూ చేతులూ ఆడ్డం లేదు. ''మడవంగ రమ్మని, తొడరి చుట్టముబిల్వ.. ఆకలిగాదు ఒల్లనని పెనుగులాడు నతడు'' అనే పద్యం, చిన్నప్పుడెప్పుడో చదువుకున్నది అతనికి గుర్తొచ్చింది.

రేడియో స్టేషనుకెళ్లి, ''నగరంలోని అనాథలూ.. అన్నదానం చేస్తున్నాం. ఫలానా చోటవుండే మా ఆఫీసుకి వెంటనేరండి'' అని ప్రకటన ఇస్తేనో! లాభం లేదు. దానిక్కూడా ముందుగా చెప్పాలి కాబోలు...

ఆఫీసు జీపులోమైక్ పట్టుకుని ఊరంతా అరుస్తూ తిరిగితే! ష్... ఇదీ లాభంలేదు.

కొంపదీసి జి.ఎం.గారికి నచ్చని క్వాలిటీస్ వున్న జనం తండోపతండాలుగా వచ్చేసే ప్రమాదం ఎక్కువగా వుంది. కొంపమునిగిపోతుంది.

పోనీ ఓ పనిచేస్తేనో! మీటింగ్ అయ్యేక ఆఫీసులో అందర్నీ ఇళ్ళకి పంపించి చింకిబట్టల్తో చింపిరిజుట్లతో వచ్చి అన్నదానానికి హాజరుకమ్మంటే...

ఏ ఆలోచన ఏయుదిరి వెల్లడిచేస్తే చాలు అంటూ తనని పక్కబొడిచిపడిల ఘాయిం...

సస్పెన్సనూ తప్పదు.. కనుక ఇదీ లాభంలేదుమరి..

అచ్యుతరావులో ఆలోచనల దారం గజిబిజిగా చిక్కులు పడిపోయింది.

దార్లో ఏదానా ఉపాయం చెప్పమని జీపుడ్రైవర్ని బతిమాలితే నవ్వి ఊరుకున్నాడతను. 'మీ ఖర్మ ఎలాగో ఒకలా ఏడవండి' అనే భావం వుంది వాడి నవ్వులో.

చేసేదిలేక జీపు ఆఫీసుదిక్కుకి తిప్పించేడు.

జీపు ఆఫీసును సమీపిస్తుండగా అప్పుడు మెరిసింది అచ్యుతరావు తలలో మెరుపులాంటి ఓ అద్భుతమయిన ఆలోచన! దివ్యమయిన ఆలోచన!

దానికి కారణం- ఎదురుగా ఏవో నినాదాలు చేసుకుంటూ వస్తున్న జనసందోహం!

కడుపుమండి, సమ్మెకిదిగి, రోడ్డునపడి నినాదాలు చేస్తూ ఊరేగింపుగా వస్తున్న ప్రజావెల్లువ-

దాదాపు రెండొందలమంది జనం-

ఆలోచనవచ్చిందే తడవు, మరింక ఆలస్యంచేయలేదు అచ్యుతరావు. గబగబ జీపు దిగి హడావుడి పడుతూ ఊరేగింపు ఎదురుగా వెళ్లేడు.

నెలరోజులుగా మూతపడ్డ మిల్లు తెరిపించాలనీ, జీతాలు పెంచాలనీ, బోనస్‌లు ఇవ్వాలనీ నినాదాలు చేస్తూ వస్తున్నారు వాళ్ళు. ఊరేగింపులో ముందు నడుస్తున్నవాళ్ళ నాయకుడిని ఆపి తన సమస్య వివరించేడు అచ్యుతరావు. 'దయచేసి ఇది అన్నదానంగా భావించవద్దనీ, తమ ఆఫీసు ఇచ్చే విందుభోజనంగా భావించి అందరూ రావలసిం' ని కోరేడు.

ఆ మాటలు వింటూనే ఖస్సున ఒంటికాలిమీద లేచేడు నాయకుడు. ఆవేశంగా ఊగిపోతూ గోల గోలగా అరవడం ప్రారంభించేడు.

''సార్.. ఏం, వేళాకోళంగా వుందా? మేం దిక్కుమాలిన అనాథలం అనుకున్నారా? జీతాలు చాలక కోర్కెల సాధనకోసం సమ్మెకు దిగేం, ఇవాళో రేపో, మా ఉద్యమలక్ష్యం నెరవేరి మిల్లు తెరుస్తారు.. మా కోరికలు నెరవేరతాయి. నెల్లాళ్ళుగా ఈ సమ్మె జరుగుతోంది. ఆకలికి మాడి మసైనాసరే మా పోరాటం ఆపేదిలేదు. అన్నదానం పేరిట మీరు పడేసే మెతుకుల కోసం వెంపర్లాడే అనాథలం కాంమేము.. ఎవరితో మాట్లాడుతున్నారో కాస్త తెలుసుకుని మాట్లాడండి..'' అన్నాడు రౌద్రంగా.

అతని మాటలకు ఖంగుతిని, ''అహఁ.. మీరలా భావించవద్దు... మా అతిథ్యం స్వీకరించండి చాలు...'' అచ్యుతరావు చప్పబడిపోతూ అర్థించేడు.

''మీ అతిథ్యం మేమే ఎందుకు తీసుకోవాలి?'' నాయకుడి ప్రశ్న. దీనికి అచ్యురావు దగ్గర జవాబు లేదు. నీళ్ళు నమిలేడు.

''మాకు భోజనాలు పెట్టి ఫోటోలు తీస్తారు.. 'అనాథలకు ఫలానా ఆఫీసువాళ్ళు అన్నదానం' అని పేపర్లో ప్రకటిస్తారు.. అంతేనా? ఛట్.. దీనికి మేం ఒప్పుకోం.. ఆకలికి ఛస్తాంకానీ ఇలా దిగజారేది లేదు.. అదీకాక మా రాష్ట్ర నాయకుడు ఇవేళ ఈ ఊరొస్తున్నాడు. అతనికి అట్టే వ్యవధిలేదు. ఇక్కడి మీటింగ్ అయ్యేకవెంటనే నెక్స్ట్ మీటింగ్‌కి ఊరెళ్ళిపోవాలి... ఇక్కడ మీరు పడేసే అన్నం కోసం కూచుంటే మీటింగ్ ఏంకావాలి? నో ఫీల్లేదు అడ్డులెండి.. విసురుగా అన్నాడు నాయకుడు.

ఆఖరి అవకాశం కూడా చెయ్యిజారిపోతున్నందుకు చిరాకుపడిపోయేడు అచ్యుతరావు.

సరిగ్గా అదే సమయంలో ఆ నాయకుని వెనుక ఊరేగింపులా వున్న జనాలకి క్రమేణా వీరి సంభాషణల సారం పూర్తిగా అర్థమయింది. వారిలో తర్కవితర్కాలు మొదలయ్యేయి. అంతా తమలో తాము చర్చించుకోవడంలో మునిగిపోయేరు.

మంచి చెడ్డలు, ముందు వెనుకలు మాట్లాడుకున్నారు. బాగోగులు బేరీజు వేసుకున్నారు. నినాదాలు ఆగిపోయేయి.

ఊరేగింపు నిలిచిపోయింది. నినాదాలున్న అట్టలు, బేనర్లు కిందికి వాలిపోయేయి.

నాయకుడు ఊరేగింపు ముందుకు నడిపించడానికి ప్రయత్నించేడు. అదతనికి సాధ్యం కాలేదు. ఎవరి ధోరణి వారిదే అయింది.

చివరికి- అందరూ నాయకుని బలవంతంగా ఒప్పించి అచ్యుతరావు వెంట బయలుదేరడానికే సిద్ధపడ్డారు. వెళ్ళి భోజనాలు చేసి మరీ మీటింగుకి వెళ్ళడమే బాగుంటుందని నిర్ణయానికొచ్చేరు.

అందులో నామోషీ ఏమీలేదని నిశ్చయించేరు. అంతేకాక- ''పిలిచి అన్నం పెడతానంటే వద్దని కాలదన్నితే మున్ముందు పట్టెడన్నం కూడా పుట్టదు'' అని ఎవరో అన్నారు. ఆ సెంటిమెంటు వారిని కుదిపేసింది. అంతా అచ్యుతరావు వెంట బయలుదేరారు. వారిని అనుసరించక తప్పలేదు నాయకుడికి.

అచ్యుతరావు 'హమ్మయ్య' అనుకుంటూ తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. ఎంతో జటిలమనుకున్న ఈ సమస్య ఇలా దూదె పింజెలా తేలిపోవడం అతన్ని సంతోషంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది.

* * *

ఆ అందమయిన ఆఫీసు ప్రాంగణంలో మీటింగ్ అయ్యేక అన్నదాన కార్యక్రమం ఏ అల్లరీ లేకుండా సజావుగా పూర్తయింది.

వీడియోలు ఆ దృశ్యాలని పదిలపరిచేయి. కెమెరాలు వాటిని స్థిరచిత్రాలుగా బంధించేయి.

ఛైర్మన్‌గారితో పాటు జి.ఎమ్. గారు కూడా ఎంతో సంతోషించేరు. కార్యక్రమం ప్రశాంతంగా ముగిసిపోయినందుకు ఒక మంచి కార్యదక్షుడిగా అందరూ అచ్యుతరావుని తెగ మెచ్చుకున్నారు.

కానీ- ఊరేగింపు తీసిన నాయకుడు మాత్రం తీవ్ర అసంతృప్తితో విధిలేక అందరితోపాటు భోజనం ముగించేడు. సరిగ్గా అన్నదానం జరుగుతున్న సమయానికి జరగాల్సిన మీటింగ్ భంగమయిపోయినందుకు చిరాకుపడిపోయేడు. తమ రాష్ట్రనాయకుడు వచ్చి చూసి చూసి వెళ్ళిపోయివుంటాడు. మీటింగ్ కేన్సిల్ అయివుంటుంది.

అతని చిరాకుని, అసంతృప్తినీ అతని వెనుక ఊరేగింపుగా వచ్చిన జనం ఎవరూ పట్టించుకోలేదు.

ఆకలి కోసం పోరాటాలు గొప్పవే కావచ్చు. అవేవీ ఆకలికన్నా గొప్పవి కావు - అంతే కదా!

(స్వాతి సపరివారపత్రిక. 26.1.1996)